

Malac,

još si svega nekoliko dana ovdje, a ja se nikako ne mogu pomiriti s tvojim odlaskom. Ne mogu prihvatiti da ćemo neko vrijeme biti odvojeni. Stoga ti već sada pišem pismo kako bih se nakako priviknuo na ono što je neminovno. A neminovno je da se rastajemo.

Ne moram ti posebno govoriti koliko mrzim ristanke. To je nešto najgore što se čovjeku može dogoditi. Kad izgubiš nekoga koga voliš, pa makar i privremeno. A kad je netko bio blizak kao nas dvojica, onda to dodatno boli.

Na trenutak moram prekinuti pisanje kako bih se malo sabrao. Osjećam, nešto se u meni opet uzburkalo i prijeti da mi pomuti razum. Teško je, mali moj prijatelju, zauzdavati osjećaje. Jako teško. To sam najbolje shvatio kad sam upoznao tebe. Prije, prije je sve bilo nekako jednostavnije. Nekako manje živo, rekao bih.

Opet postajem sentimental. Nastavim li u takvom tonu mogao bih postati i patetičan, a to je posljednje što bih sada želio. Moram se nasmijati u sebi kad pomislim kako samo mrziš patetiku. Mrzim je i ja, premda mislim da ti to nikada nisam otvoreno rekao. Ponajviše poradi toga što sam sklon padanju u takva stanja, a to je jedna od mojih slabosti koju prezirem i koje bih se među prvima volio osloboditi. Nije dobro biti patetičan. Osjećajan i sentimental, da, ali bi i to trebalo biti umjereno. Problem je s ljudima taj što su uglavnom neuravnoteženi.

Većina nas ne uspijeva vladati sobom. Nikako da uspostavimo ravnotežu između razuma i osjećaja, uvijek nešto prevagne. Rijetki su oni koji to uspiju uskladiti, koji se uspiju "zauzdati". Mislim da ti nisi imao taj problem. Ne znam bi li se i drugi složili sa mnom – mislim na one koji misle da te poznaju – ili bi me pokušali uvjeriti u suprotno. Dokazati mi da griješim i da ti nisi takav. Da si odviše hladan, odviše razborit. To bi zaključio svatko tko bi te samo gledao, samo promatrao, ali ne i onaj tko bi te proživljavao. Onaj tko te uistinu poznaje.

Više puta rekao si mi da te ni ja potpuno ne poznajem. U tome se s tobom slažem. Ne poznajem te kao što ni ti potpuno ne poznaješ mene. Ali poznajem te upravo koliko mi je bilo potrebno da shvatim da si doista poseban i da bih te mogao jako zavoljeti. To se i dogodilo. Ne mogu reći da sam te zavolio previše; ne može se previše voljeti! Ljubav je ono najljepše što nas ispunja, zbog ljubavi smo nastali i postojimo. Želim reći da bi mi sada bilo mnogo lakše kad bih te manje volio, ili barem ne tako jako. A opet to ne bih volio, jer "to onda ne bi bilo to". Ono pravo. Siguran sam da je bilo ono pravo i da još uvijek živi u nama i s nama. Pomisao na tvoj odlazak u protivnom ne bi boljela tako jako i opako. Sve bi prošlo mnogo lakše i smirenije. Prošlo, a vjerojatno i zauvijek otišlo. Kao i moja prethodna prijateljstva.

Isuviše sam ih lako ostavio. Isuviše malo njegovao i cijenio. Nisam znao kakvo blago posjedujem sve dok ga nisam izgubio. Trajalo je neko vrijeme, ponekad duže, ponekad kraće. Ali nikada toliko dugo kao s tobom. Raspalo se pri prvoj, za mnoge često nepremostivoj zapreci – razmimoilaženju životnih putova! Zbog različitih ciljeva, želja, težnji ili pak spleta okolnosti – vrlo brzo su pucala. Navest ću ti jedan primjer. Ako glinu staviš na sunce kako bi se osušila i predugo je držiš izloženu utjecaju topline i atmosferskih prilika, nakon nekog vremena popuca. Ma koliko ti uložio ljubavi, truda i maštovitosti u njezino oblikovanje i bez obzira koliko je lijepo oblikovao, dostajat će samo trenutak da je ostaviš bez nadzora i sve će biti uzaludno. Isto ti je s prijateljstvom. Tako se teško ostvari, a tako lako uništi.

Ali, za propuštenim i izgubljenim ne vrijedi žaliti. Ostaje mi da se usredotočim na ono što sada imam i da izvučem pouku iz prošlih iskustava. Pouku sam, nadam se, izvukao, a i stekao sam iskustvo koje će mi pomoći da se nosim sa slijedom događaja koji su pred nama. Nadam se da će tako biti, da ću znati mudro iskoristiti spoznaje minulih godina.

U suprotnom kutu sobe pogled mi plijeni naša zajednička fotografija, tebi osobito draga. Promatram nasmijana lica koja tako stvarno dočaravaju radost i ljepotu trenutka koji su ovjekovječila. Upijaju me boje snažne i prodorne, osobito boja neba – neprirodno modra, kao da je nastala u laboratoriju. Fotografija je doista lijepa i upravo posebna, i što je duže gledam sve više mi prijanja uz srce. Poput tebe. Gledam ti osmijeh na licu i pitam se kad si se posljednji put tako iskreno i čisto osmjehivao. Mnogo se toga odonda dogodilo. Mnoge su se stvari promijenile, a neke će se tek dogoditi. Jedino što je u svemu tome ostalo postojano i nepromijenjeno bili smo nas dvojica. A sada će se i to promijeniti jer odlaziš. Privremeno, kako ti kažeš, pokušavajući me utješiti.

Malac, najviše mi je žao što moraš otići pod ovakvim okolnostima. Ne mogu ti opisati koliko mi je žao zbog svega što si morao pretrpjjeti i što ne odlaziš smiren, opušten i zadovoljan. (I ja sam djelomično za to kriv.) Što u neku ruku bježiš od problema koje si žurno potrpio u torbu koju nosiš sa sobom. Toliko je već natrpana da se jedva zatvara. Samo što se ne raspadne. Toliko si toga ponio kao da se namjeravaš zauvijek odseliti. Plašim se toga, iako znam da me nećeš iznevjeriti i prevariti. Boli me praznina koja ostaje sa mnom. Sve što je vrijedilo i vrijedi odlazi s tobom. Meni ostaje 151 tvoja fotografija, nekoliko pisama, keramički tuljan na santi leda i velika slika zlatnog retrievera koju si mi poklonio. Tvoja kožnata jakna koju neizmjerljivo volim i bezbrojna sjećanja i uspomene koji ne blijede niti će izbljedjeti.

Ali, ti si još uvijek tu, dragi moj prijatelju. Tvoju prisutnost osjećam na svakom koraku. Osjećam kako me pratiš, tvoj lik vidim u slikama koje promiču preda mnom i udišem te sa zrakom koji mi daje život. Stvaran si, i ja se grčevito objeručke hvatam za tu stvarnost. Upijam posljednje trenutke koje provodimo zajedno, a moje oči ovjekovjećuju u svojem odsjaju pravilne crte tvojega lica. Lijep si kao i uvijek, a lijep ćeš biti i na fotografiji koju je moje srce snimilo prije nego što je, probodeno boli, zadrhtalo.

I dok se nijemo promatramo u smiraju našeg druženja i pogledi nam se stapaju, razmišljam o tome što ću ti pisati. Što ću ti govoriti i o čemu ćemo pričati kad više ne budeš ovdje. Pa sve sam ti već rekao nebrojeno puta, bilo bi to samo ponavljanje! Osjećao bih se glupo, a ni ti ne voliš kad se ponavljam. Onda se ti osjećaš glupo. Zar da ti pišem kakvo je vrijeme ovdje? Kad sam ustao i kako sam proveo dan? Da sam pri prvoj pomisli na tebe, na nas, pao u očaj i da sam cijele dane bio prava zmija i prema sebi i prema drugima? Da sam mrzio trenutak kad smo se pozdravili i proklinjao sebe što nisam nestao onda kad i ti? Ne, to ne bi bilo nimalo ohrabrujuće! To ne bi bilo pošteno prema tebi. Sada, kad će ti prijatelj biti potrebniji nego ikada prije, ne bi bilo lijepo od mene da te ostavim na cjedilu. Do sada to nikada nisam učinio, pa neću ni ovaj put.

I što da ti onda pišem? O čemu? Nakon što smo zajedno kročili u predvorje pakla kakvog ti samo život može priuštiti a potom uzletjeli u visine na mirisnim laticama sreće, što bi još bilo toliko važno da ti kažem? Što bi bilo dostojno tih trenutaka a da ne ispadne sladunjavo, bezvezno, previše obično ili pak patetično? Uh, kako mrzim tu patetiku! Ti zavrjeđuješ daleko više od toga. Ne samo zbog onoga što smo zajednički stvorili, nego i zbog toga što ti sâm jesi.

U nastojanju da ti prekratim dane duge kao i put što ga moraš prevaliti, da osjetiš moju ljubav, bliskost i blizinu kao što si ih osjećao na onoj fotografiji s koje mi se sada smješiš, te da sačuvam prijateljstvo koje smo teškom mukom izgradili, morat ću biti vještiji i domišljatiji

negoli ikada prije. Morat ću biti jak i hrabar, i za sebe i za tebe. Barem u početku. Dok se malo ne središ, snađeš i oporaviš od šoka zbog promjene okoline. Poslije će već biti lakše. Ili možda neće? Ne znam. Vidjet ćemo. A dotle, dotle bih ti volio nešto ispričati. Nešto čega sam se malo prije, dok sam ti ovo pisao, sjetio a bilo je duboko, duboko zakopano u mome sjećanju. Nešto što još nikome nisam rekao, a pitanje je kada bih i bih li to učinio da ti to nisi ubrzao. Radi se, malac, o jednoj priči.

Priča neće početi onim uobičajenim *Bilo jednom davno* . . . Ponajviše stoga što se sve što se u njoj zbivalo i nije dogodilo jednom davno. *Moglo* se dogoditi jednom davno, može se događati sada, a možda će se tek dogoditi. Za tu priču vrijeme nije bitno. Za nju nije bitan ni prostor, odnosno mjesto gdje se dogodilo, gdje se događa ili gdje će se tek dogoditi. Ona je izvan svega toga. Ali da bi je ti, osoba ograničena prostorom i vremenom kao i ja i kao sve što nas okružuje i što poznajemo, mogao lakše razumjeti i pratiti, stavit ćemo je u poznate nam okvire.

A sad bih te zamolio da na tren zatvoriš oči. Ali prije nego što to učiniš pročitaj nekoliko sljedećih redaka od rečenice: "Usredotoči se na ono što ti želim ispričati i otvori oči." Bitno je, malac, da prigodom čitanja priče budeš posve smiren i opušten, nesputan vremenom. Bitno je da svu svoju koncentraciju usmjeriš na događaje koji će se uskoro početi zbivati oko tebe. Tek tada će dobiti pravi smisao i tek će tada moći ostvariti svoju zadaću. Preporučio bih ti da počneš čitati prije spavanja. Tada ćeš imati najviše mira. A to su i trenuci kada se osjećamo najosamljenijima . . . Bilo bi dobro da čitaš cijele dijelove koje ću ti u pravilnim razmacima slati u pismima. Nastoj da previše ne "seciraš" jer ćeš se izgubiti. To ti posebno napominjem jer znam koliko si sklon prekidati čitanje knjige. Onda se ono toliko razvuče da knjigu koja te u početku oduševila jedva privedeš kraju i još izjaviš da je dosadna ili bez veze. A sve samo

zbog lošeg planiranja. Ne bih želio da se to dogodi i s mojom pričom i zato ćeš mi sigurno oprostiti na ovim riječima.

Ako si se do sada uspio osloboditi svih briga i obveza s kojima si danas podijelio dan i uživjeti se u ono što je pred tobom, uzmi još malo vremena za opuštanje – ali pazi da ne zaspiš! Usredotoči se na ono što ti želim ispričati i otvori oči. Tako.

Dok lagano kliziš pogledom po mojom rukom ispisanim stranicama i po sitnim slovima zbijenima u guste redove, sve više napuštaš svoj svijet i ulaziš u svijet iz priče. Osjećaš se laganim dok lebdiš u prostoru, kao da si izvan svoga tijela. Ali ti jesi u svome tijelu, iako to ne osjećaš. Vidiš svoje ruke, vidiš svoje noge, ali ne možeš ih pokrenuti. Bespomoćno lebde kao da su u zrakopraznom prostoru. Ti i jesi u zrakopraznom prostoru! Ne boj se, umiri srce koje ti je počelo ubrzano udarati. Pogledaj oko sebe. Pogledaj zvijezde što te promatraju iz prostranstava svemira. Nisu li veličanstvene? Čini ti se da bi ih mogao dotaknuti, samo kad bi mogao pomaknuti ruke! Sad si već postao svjestan i hladnoće. Prilično je hladno. U normalnim okolnostima već bi se odavno bio smrznuo. Ali ovo nisu normalne okolnosti. Ne zaboravi, ti si u priči, zajedno sa mnom, ovdje ti se ništa ne može dogoditi. Ja te čuvam i pazim na tebe. Ja te vodim i utječem na zbivanja oko tebe. Ja sam Gospodar priče. Barem još neko vrijeme.

Nešto te gurnulo i ti si se pomaknuo. Više ne lebdiš bespomoćno, sporo se okrećući, nego se lagano krećeš. To te moja volja pokrenula i vodi kroz beskraj svemira. Nije li zadivljujuća ova tama što nas obavija, načičkana bezbrojnim svijetlećim točkicama? Kako samo pulsiraju odajući život! Očaravajuće! Ima li išta ljepše od prizora noćnog neba posutog zvijezdama? A zamisli, malac, i mi sami sada smo dio toga neba. Mi ga osjećamo i ono osjeća nas. Iako smo uljezi u ovoj ljepoti dostojnoj strahopoštovanja, ono nas je prihvatilo. Ne poduzima ništa kako bi nam naudilo. Zna koja ja naša zadaća i zna da smo dobronamjerni. A zna i da smo u potrazi

za pomoći te da smo samo na proputovanju. Svjesno nam otvara put kroz svoju veličinu, kao da razmiče zvijezde. I mi prolazimo. Ti i ja.

Osjećaš li kako ti hladnoća struji uz lice dok ubrzavamo? Pogledaj zvijezde! Sitne točkice nestale su i sad je oko nas mnoštvo snopova svjetlosti. Sve duljih i tankih poput laserskih zraka. Ubrzo i oni nestaju, a mi i dalje ubrzavamo. Bljesak je razbio tamu. Zasljepljujuće, ali i veličanstveno. Zatvorio si oči bojeći se da ne izgubiš vid. Kapci su ti u grču stisnuti i vidljivo podrhtavaju. Obuzeo te strah. Odskočio si kad sam te dodirnuo, a potom očajnički zgrabio ruku koju ti pružih. S tobom sam, prijatelju, sve je u redu.

Zaustavljamo se. Hladnoća postupno popušta i ti počinješ osjećati moju toplinu premda me ne vidiš. Otvaraš oči i zastaješ začuđen. Na licu ti se ocrtava divljenje dok promaraš prizor. Pred tobom su se pojavili planeti. Devet različitih planeta, koliko si ih izbrojio. Svi lijepi u svojoj posebnosti, u nepomućenoj tišini i dostojanstvenom kretanju kružili su oko znatno većeg i užarenog planeta. Zvijezde, po čijoj su površini poigravale eurpcije vatre i nezamislive vrućine a dugi plameni jezici sezali k tamnomodrom prostranstvu i osvjetljivali čitav jedan mali dio svemira. Zastajemo tek toliko da tu sliku za cio život urežeš u sjećanje, a onda se strmoglavljujemo u bezdan svemira. I opet nas šiba hladnoća koja te prisilila da lice pretvoriš u grimasu što se još više izobličila kad se udaljenost između nas i planeta ususret kojem smo hitali opasno smanjila. Planet te svojim izgledom podsjetio na našu Zemlju i ti si se užasnulo od onoga što bi moglo uslijediti. Kugla pred nama brzo se povećavala i u tebi stvarala paniku. I drugom si se rukom uhvatio za moju nevidljivu ruku. Stezao si je i drobio kao da će te ona zaštititi od sagorijevanja u atmosferi u koju smo uletjeli. Hladnoću je zamjenjivala sve veća i veća toplina. Oko tebe sve je ključalo, palilo i isijavalo, ali ti si prolazio neozlijeđen i netaknut prema spasonosnim oblacima što su se nazirali u dubini. Temperatura je opet počela padati a, odagnana snagom moje volje, prošla je i opasnost od

sagorijevanja koje si se dotad bojao. S olakšanjem i opuštenih misli prošao si kroz prozirne nakupine vodenih kapljica i ledenih kristala. Pozdravljen suncem, zadovoljno si se osmjehnuo i nježno i sigurno prizemljio. Nježno i sigurno.

Trava kroz koju si koračao sezala ti je do koljena i bila je gotovo nesaglediva. Lelujala je na blagom povjetarcu. Prošarana sunčevim zrakama i sjenom putujućih oblaka ponosno se prelijevala u svim nijansama zelene, od živo svijetle pa do umirujuće tamne. Gledao si u daljinu pokušavajući razaznati neuglednu točkicu što se pojavila na obzorju. Obratio si mi se u mislima i ja sam odgovorio na tvoju želju. Naučio si pravila priče i sad si se odmarao u sjeni stabla. Naslonjen na njegovo deblo, kroz pravilnu krošnju promatrao si Sunce što je na tvome licu plelo čipku od svjetla i sjene. Opušten si i radostan kao rijetko kad u životu. Do tog trenutka nisi ni slutio koliko te male stvari mogu ispuniti. Jedno stablo, nesagledivo more trave, oblaci, Sunce i sjene. I pjesma šume kroz čije je krošnje prebiraio vjetar i kojom si, ponesen željom, sada koračao. Opijen si raznolikošću raslinja i šarolikošću i razbonojnošću cvjetova i plodova. Dopraćen najljepšim mirisima i glasanjem i cvrkutom života, zastao si pred golemim slapom. Silina vode što se obrušivala u jezero u podnožju stijene stvarala je zaglušujuću buku. U maglici si nazirao obrise životinja. Nepomične poput kipova, pile su ledenu i bistru vodu. Pio si je zatim i ti, a onda si se oprezno koračajući po glatkom kamenju približio samom podnožju slapa. Životinje se nisu ni pomaknule dok si prolazio mimo njih. Da povremeno nisu strizale ušima, doista bi pomislio da su isklesane i nestvarne kao i krasota koja te okruživala. Sklopljenih očiju mirno su pile vodu s kojom kao da su srasle. Podigao si pogled prema vrhu slapa i vlažne kose i lica posuta sićušnim kapljicama zamišljao koliko bi mogao biti visok. Prije nego što si stigao odgonetnuti postoji li način da se uspneš stijenom, našao si se na njezinu vrhu. I dok ti je voda hladila gležnjeve protjećući oko tebe i uz huk se pjenila u dubini podno stijene na čijem si rubu stajao, sjajnih si očiju i vlažna pogleda

PRIČA O LUKI

ocrtavao međe Doline neviđene ljepote. A onda si se licem okrenuo prema toplom vjetru što ti je mrsio osušenu kosu i uputio se uzvodno kroz rijeku.